

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Καταβολή διατροφής Καταβολή διατροφής

Λιθουανία

1 Τι σημαίνουν στην πράξη οι όροι «διατροφή» και «υποχρέωση διατροφής»; Ποια πρόσωπα οφείλουν να καταβάλλουν διατροφή σε άλλα πρόσωπα; Η υποχρέωση των γονέων να παρέχουν διατροφή στα τέκνα τους.

Οι γονείς οφείλουν να παρέχουν διατροφή στα ανήλικα τέκνα τους. Ο τρόπος και το είδος της διατροφής καθορίζεται με αμοιβαία συμφωνία των γονέων. Το ποσό της διατροφής πρέπει να είναι ανάλογο με τις ανάγκες των ανήλικων και την οικονομική κατάσταση των γονέων τους· πρέπει να διασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τέκνου. Και οι δύο γονείς πρέπει να παρέχουν στήριξη στα ανήλικα τέκνα τους ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση [άρθρο 3.192 του λιθουανικού αστικού κώδικα (Civilinis kodeksas)]. Σε ορισμένες περιπτώσεις που προβλέπονται στον νόμο, οι γονείς οφείλουν να παρέχουν διατροφή στα ενήλικα τέκνα τους (έως 24 ετών), όποτε έχουν τη σχετική δυνατότητα (άρθρο 3.192 παράγραφος 1 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Η υποχρέωση των ενήλικων τέκνων να παρέχουν διατροφή στους γονείς τους.

Τα ενήλικα τέκνα οφείλουν να παρέχουν διατροφή στους γονείς που δεν έχουν την ικανότητα να βιοπορίζονται και χρειάζονται στήριξη. Η διατροφή παρέχεται (επιδικάζεται από το δικαστήριο) ως μηνιαία πληρωμή πάγιου ποσού (άρθρο 3.205 του αστικού κώδικα).

Η υποχρέωση αμοιβαίας διατροφής μεταξύ συζύγων.

Με την έκδοση διαταγής δικαστικού χωρισμού, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον/την υπαίτιο/-α σύζυγο να καταβάλλει διατροφή στον/στην άλλον/-η σύζυγο που έχει ανάγκη τη διατροφή, εκτός αν τα ζητήματα διατροφής έχουν ρυθμιστεί με αμοιβαία συμφωνία των συζύγων. Η διατροφή μπορεί να διαταχθεί ως εφάπαξ ποσό ή μηνιαία πληρωμή διατροφής ή μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου (άρθρο 3.78 του λιθουανικού αστικού κώδικα). Σε περίπτωση ακύρωσης γάμου ο/η μη υπαίτιος/-α σύζυγος που έχει ανάγκη τη διατροφή έχει το δικαίωμα να ζητήσει διατροφή από τον/την υπαίτιο/-α σύζυγο για διάστημα τριών ετών κατ' ανώτατο όριο (άρθρο 3.47 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Η υποχρέωση αμοιβαίας διατροφής μεταξύ πρώην συζύγων.

Κατά την έκδοση της απόφασης διαζυγίου, το δικαστήριο επιδικάζει διατροφή υπέρ του/της συζύγου που έχει ανάγκη τη διατροφή, εκτός αν το συγκεκριμένο ζήτημα έχει ρυθμιστεί με συμφωνία μεταξύ των συζύγων όσον αφορά τις συνέπειες του διαζυγίου. Ο/η σύζυγος δεν έχει δικαίωμα να λάβει διατροφή αν τα περιουσιακά στοιχεία ή τα εισοδήματά του/της επαρκούν για την οικονομική του/της στήριξη. Η διατροφή θεωρείται αναγκαία αν ο/η σύζυγος ανατρέφει ανήλικο τέκνο από τον γάμο ή είναι ανίκανος/-η για εργασία λόγω της ηλικίας ή της κατάστασης της υγείας του/της. Ο/η σύζυγος που ευθύνεται για το διαζύγιο δεν έχει δικαίωμα διατροφής. Κατά την έκδοση της διαταγής διατροφής και της απόφασης επί του ποσού της διατροφής, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη διάρκεια του γάμου, την αναγκαιότητα της διατροφής, τα περιουσιακά στοιχεία των πρώην συζύγων, την κατάσταση της υγείας τους, την ικανότητα εργασίας, το πόσο πιθανό είναι ο/η άνεργος/-η σύζυγος να βρει απασχόληση και λοιπούς σημαντικούς παράγοντες. Η διατροφή μπορεί να διαταχθεί ως εφάπαξ ποσό ή μηνιαία πληρωμή διατροφής ή μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου (άρθρο 3.72 του αστικού κώδικα).

Αμοιβαίες υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ λοιπών μελών της οικογένειας

Όποτε είναι εφικτό, ενήλικος/-η αδελφός/-ή πρέπει να παρέχει διατροφή στον/στην ανήλικο/-η αδελφό/-ή του που έχει ανάγκη στήριξη, δεν έχει γονείς ή δεν μπορεί να λάβει διατροφή από αυτούς (άρθρο 3.236 του αστικού κώδικα). Τα ενήλικα εγγόνια που μπορούν να παρέχουν διατροφή, πρέπει να συντηρούν τους παππούδες τους οι οποίοι δεν μπορούν να εργαστούν και έχουν ανάγκη στήριξη. Οι παππούδες που έχουν τη σχετική δυνατότητα οφείλουν να καταβάλλουν διατροφή στα ανήλικα εγγόνια τους που δεν έχουν γονείς ή δεν μπορούν να λάβουν διατροφή από αυτούς (άρθρο 3.237 του αστικού κώδικα).

Συμφωνία διατροφής και ισόβιας ετήσιας προσόδου

Με τη συμφωνία διατροφής, ο ένας συμβαλλόμενος, δηλαδή ο υπόχρεος διατροφής (οφειλέτης) αναλαμβάνει, δωρεάν ή ως αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση κεφαλαίων στην κυριότητά του, να καταβάλλει περιοδικά στον αντισυμβαλλόμενο, δηλαδή τον δικαιούχο της διατροφής, το χρηματικό ποσό που καθορίζεται στη σύμβαση διατροφής ή να συντηρεί με οποιονδήποτε άλλον τρόπο τον δικαιούχο. Το καθήκον πληρωμής διατροφής μπορεί εκτός από σύμβαση να καθορίζεται με νόμο, δικαστική απόφαση ή διαθήκη (άρθρο 6.439 του αστικού κώδικα). Με συμφωνία καθορισμού ισόβιας ετήσιας προσόδου, ο δικαιούχος που είναι φυσικό πρόσωπο μεταβιβάζει την κυριότητα οικίας, διαμερίσματος, οικοπέδου ή άλλου ακινήτου στον υπόχρεο καταβολής της προσόδου, ενώ ο τελευταίος οφείλει να συντηρεί εφ' όρου ζωής τον δικαιούχο και/ή άλλο πρόσωπο (ή πρόσωπα) που ορίζει ο δικαιούχος (άρθρα 6.460 και 6.461 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

2 Μέχρι ποια ηλικία δικαιούται διατροφής το τέκνο; Υφίστανται διαφορετικοί κανόνες που να ρυθμίζουν τη διατροφή, αναλόγως του αν πρόκειται για ανήλικους ή ενήλικους;

Οι γονείς οφείλουν να παρέχουν διατροφή στα ανήλικα τέκνα τους. Η διαδικασία και το είδος της διατροφής καθορίζονται με αμοιβαία συμφωνία των γονέων. Το ποσό της διατροφής πρέπει να είναι ανάλογο με τις ανάγκες των ανήλικων και την οικονομική κατάσταση των γονέων τους· πρέπει να διασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τέκνου (άρθρο 3.192 του αστικού κώδικα). Καταρχήν λοιπόν οι γονείς οφείλουν σε κάθε περίπτωση να παρέχουν διατροφή στα τέκνα τους έως την ενηλικίωσή τους (18 έτη).

Η υποχρέωση παροχής διατροφής στα τέκνα έως το 24ο έτος της ηλικίας τους εξαρτάται από μια σειρά παραμέτρους. Όποτε έχουν τη σχετική δυνατότητα, οι γονείς πρέπει να παρέχουν διατροφή στα έως 24 ετών ανήλικα τέκνα τους τα οποία παρακολουθούν πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή επίσημο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης για την απόκτηση κύριας εξειδίκευσης ή φοιτούν σε σχολή ανώτερης εκπαίδευσης πλήρους φοίτησης, εφόσον έχουν ανάγκη οικονομική συνδρομή με βάση την οικονομική κατάσταση των ενήλικων τέκνων, το εισόδημά τους, τη δυνατότητα να αποκτήσουν δικό τους εισόδημα και άλλες σημαντικές παραμέτρους. Οι γονείς δεν οφείλουν να συντηρούν ανήλικα τέκνα τα οποία παρακολουθούν προγράμματα πρόσθετων ανώτερων σπουδών ή απόκτησης επαγγελματικών προσόντων (άρθρο 3.192 παράγραφος 1 του αστικού κώδικα). Οι απαιτήσεις όσον αφορά το είδος και το ποσό της διατροφής ανήλικων και ενήλικων τέκνων είναι ταυτόσημες και εξαρτώνται από συγκεκριμένες περιστάσεις.

3 Πρέπει να απευθυνθώ σε αρμόδια αρχή ή σε δικαστήριο προκειμένου να τύχω διατροφής; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας;

Εάν δεν καταβάλλεται διατροφή σε ανήλικο τέκνο, αυτή επιδικάζεται στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας. Εάν ο ένας ή και οι δύο γονείς αθετήσουν το καθήκον διατροφής των ανήλικων τέκνων τους, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει διαταγή διατροφής στο πλαίσιο αγωγής που ασκείται από γονέα ή τον κηδεμόνα (επίτροπο) του τέκνου ή τον κρατικό φορέα που προασπίζεται τα δικαιώματα του παιδιού. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να εκδώσει διαταγή διατροφής αν στο πλαίσιο διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού οι γονείς δεν συμφώνησαν για τη διατροφή των ανήλικων τέκνων τους (άρθρο 3.194 του λιθουανικού αστικού κώδικα). Εάν ο γονέας ή οι γονείς ενήλικου τέκνου αθετήσουν την υποχρέωση διατροφής, το τέκνο μπορεί να καταθέσει αγωγή

διατροφής (άρθρο 3.192 παράγραφος 1 του λιθουανικού αστικού κώδικα). Με τη δικαστική διαδικασία μπορεί επίσης να επιδικαστεί διατροφή σε συζύγους, πρώην συζύγους και λοιπά μέλη της οικογένειας.

Στη Λιθουανία οι υποθέσεις διατροφής εκδικάζονται από τα τοπικά δικαστήρια. Οι αγωγές κατατίθενται στο δικαστήριο με βάση τον τόπο κατοικίας του εναγομένου. Εάν δεν είναι γνωστός ο τόπος κατοικίας του εναγομένου, η αγωγή μπορεί να κατατεθεί με βάση την τοποθεσία των περιουσιακών στοιχείων του εναγομένου ή τον τελευταίο γνωστό τόπο κατοικίας του. Εάν ο εναγόμενος δεν διαθέτει τόπο κατοικίας στη Δημοκρατία της Λιθουανίας, η αγωγή μπορεί να κατατεθεί με βάση τον τόπο όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία του εναγομένου ή τον τελευταίο γνωστό τόπο κατοικίας του εναγομένου στη Δημοκρατία της Λιθουανίας. Αγωγή διατροφής μπορεί επίσης να ασκηθεί στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ενάγοντος (άρθρα 26, 29 και 30 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Το κράτος παρέχει διατροφή σε ανήλικους που δεν έχουν λάβει διατροφή για διάστημα άνω του ενός μηνός από τους γονείς ή τους ενήλικους στενούς συγγενείς που έχουν τη δυνατότητα να τους συντηρούν (άρθρο 3.204 του αστικού κώδικα). Τα επιδόματα διατροφής παρέχονται και καταβάλλονται από το Συμβούλιο του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας. Κατά την υποβολή της αίτησης για το επίδομα, ο αιτών (ο γονέας στον οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλεια του τέκνου από το δικαστήριο ή ο κηδεμόνας/επίτροπος) πρέπει να υποβάλει τα παρακάτω έγγραφα: την αίτηση για το επίδομα, τη δικαστική απόφαση ή τη συμφωνία διατροφής τέκνου που έχει επικυρωθεί από το δικαστήριο, ή επικυρωμένα αντίγραφα, απόγραφα ή αποσπάσματα αυτής, τα οποία προσδιορίζουν το ποσό που καθορίστηκε για την απαιτούμενη διατροφή τέκνου και τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι: το τέκνο είναι Λιθουανός υπήκοος, ανιθαγενής ή αλλοδαπός μόνιμος κάτοικος Λιθουανίας· το τέκνο δεν έχει λάβει διατροφή ή έχει λάβει μέρος μόνο της διατροφής, για διάστημα μεγαλύτερο του ενός μήνα· Ο αιτών είναι υπήκοος Λιθουανίας, ανιθαγενής ή αλλοδαπός μόνιμος κάτοικος Λιθουανίας (όποτε ο φορέας δεν μπορεί να αποκτήσει τα εν λόγω έγγραφα ή στοιχεία από τα κρατικά ή διοικητικά μητρώα ή τα κρατικά πληροφοριακά συστήματα). Καταβάλλοντας το επίδομα διατροφής σύμφωνα με την καθορισμένη διαδικασία, το Συμβούλιο του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας αποκτά το δικαίωμα να εισπράξει από τον υπόχρεο διατροφής τα ποσά που έχουν καταβληθεί, αρχής γενομένης από την πρώτη καταβολή της διατροφής, πλέον τόκων για κάθε ημέρα καθυστέρησης καταβολής του οφειλόμενου ποσού. Οι αποφάσεις εισπράξης των ποσών του επιδόματος που καταβλήθηκαν και/ή των τόκων αποτελούν από κοινού εκτελεστό τίτλο.

4 Μπορεί να υποβληθεί αίτηση διατροφής για λογαριασμό συγγενούς (σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, έως ποιο βαθμού) ή ανηλίκου;

Ναι. Η αίτηση για λογαριασμό ανηλίκου μπορεί να κατατεθεί από τους νόμιμους εκπροσώπους του (γονείς, θετοί γονείς, κηδεμόνες, επίτροποι). Μπορεί επίσης να κατατεθεί από φυσικό πρόσωπο που νομιμοποιείται να ενεργεί με εξουσιοδότηση ως αντιπρόσωπος του φυσικού προσώπου στο δικαστήριο (δικηγόρος, νομικός παραστάτης, κ.ο.κ.). Τα φυσικά πρόσωπα μπορούν επίσης να εκπροσωπούνται στο δικαστήριο, μέσω εξουσιοδότησης, από πρόσωπα που διαθέτουν πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών στη νομική επιστήμη, εφόσον αυτά εκπροσωπούν στενούς συγγενείς τους ή τον/την σύζυγό τους (σύνικο). Στους στενούς συγγενείς συμπεριλαμβάνονται συγγενείς ευθείας γραμμής έως και τον δεύτερο βαθμό (γονείς και τέκνα, παππούδες και εγγόνια) και συγγενείς πλάγιας γραμμής δεύτερου βαθμού (αδελφία) (άρθρο 3.135 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

5 Αν σκοπεύω να προσφύγω στη δικαιοσύνη, πώς μπορώ να γνωρίζω ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο;

Στη Λιθουανία οι υποθέσεις διατροφής εκδικάζονται από τα τοπικά δικαστήρια. Οι αγωγές κατατίθενται στο δικαστήριο με βάση τον τόπο κατοικίας του εναγομένου. Εάν δεν είναι γνωστός ο τόπος κατοικίας του εναγομένου, η αγωγή μπορεί να κατατεθεί με βάση την τοποθεσία των περιουσιακών στοιχείων του εναγομένου ή τον τελευταίο γνωστό τόπο κατοικίας του. Εάν ο εναγόμενος δεν διαθέτει τόπο κατοικίας στη Δημοκρατία της Λιθουανίας, η αγωγή μπορεί να κατατεθεί με βάση τον τόπο στον οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία του εναγομένου ή τον τελευταίο γνωστό τόπο κατοικίας στη Δημοκρατία της Λιθουανίας. Η αγωγή διατροφής μπορεί επίσης να ασκηθεί σύμφωνα με τον τόπο κατοικίας του ενάγοντος (άρθρα 26, 29 και 30 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Κατά την άσκηση της αγωγής, ο ενάγων δεν υποχρεούται να αναθέσει εντολή εκπροσώπησης σε δικηγόρο ή άλλον διαμεσολαβητή. Βλ. επίσης ερωτήσεις 3 και 4.

6 Ως αιτών, υποχρεούμαι να χρησιμοποιήσω ενδιάμεσο για την προσφυγή στη δικαιοσύνη (π.χ. δικηγόρο, κεντρική ή τοπική αρχή, κλπ); Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ποια διαδικασία ακολουθείται;

Κατά την άσκηση της αγωγής, ο ενάγων δεν υποχρεούται να αναθέσει εντολή εκπροσώπησης σε δικηγόρο ή άλλον διαμεσολαβητή. Βλ. επίσης ερωτήσεις 3 και 4.

7 Υποχρεούμαι να καταβάλω κάποιο τέλος για την προσφυγή στη δικαιοσύνη; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε τι ποσό είναι πιθανόν να ανέρχεται; Αν δεν διαθέτω επαρκή οικονομικά μέσα, μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη της δαπάνης της σχετικής διαδικασίας;

Τα δικαστικά έξοδα περιλαμβάνουν το τέλος χαρτοσήμου και τα έξοδα εκδίκασης της υπόθεσης (άρθρο 79 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Τα ποσά του δικαστικού τέλους που επιβάλλεται για την κατάθεση αγωγής καθορίζονται στο άρθρο 80 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Σε περιουσιακές διαφορές, το ποσό του δικαστικού χαρτοσήμου υπολογίζεται με βάση την αξία της απαίτησης: για απαιτήσεις έως 30.000 EUR – 3 %, και πάντως όχι λιγότερο από 20 EUR· για απαιτήσεις από 30.000 EUR έως 100.000 EUR – 900 EUR πλέον 2 τοις εκατό επί του ποσού της απαίτησης που υπερβαίνει το ποσό των 30.000 EUR· για απαιτήσεις άνω των 100.000 EUR – 2.300 EUR πλέον 1 τοις εκατό επί του ποσού που υπερβαίνει το ποσό των 100.000 EUR. Το συνολικό ποσό του δικαστικού τέλους σε περιουσιακές διαφορές δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15.000 EUR (άρθρο 80 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Το ποσό της απαίτησης στην αγωγή διατροφής με περιοδικές πληρωμές καθορίζεται με βάση το συνολικό ετήσιο ποσό πληρωμών (άρθρο 85 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Σε αγωγές διατροφής, οι ενάγοντες απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής δικαστικού χαρτοσήμου (άρθρο 83 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Όταν οι οικονομικοί πόροι ενός προσώπου είναι ανεπαρκείς, αυτό μπορεί να δικαιούται νομική συνδρομή από το κράτος σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον νόμο για την κρατική νομική συνδρομή. Η πρόσθετη κρατική νομική συνδρομή καλύπτει επίσης την αποζημίωση των δικαστικών εξόδων που προκύπτουν στην αστική διαδικασία.

8 Τι είδους διατροφή είναι πιθανόν να επιδικάσει το δικαστήριο; Πώς υπολογίζεται το ποσό της διατροφής; Μπορεί να αναθεωρηθεί η απόφαση του δικαστηρίου αν οι δαπάνες διαβίωσης ή οι οικογενειακές συνθήκες μεταβληθούν; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, με ποιο τρόπο (π.χ. μέσω του συστήματος αυτόματης τιμαριθμικής προσαρμογής);

Υποχρεώσεις αμοιβαίας διατροφής μεταξύ γονέων και τέκνων

Το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει διαταγή διατροφής με την οποία να υποχρεώνει τον έναν ή και τους δύο γονείς που δεν τήρησαν την υποχρέωση διατροφής των τέκνων τους να παράσχουν διατροφή με τους παρακάτω τρόπους: 1) με μηνιαία πληρωμή· 2) με εφάπαξ ποσό· 3) με μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου στο τέκνο. Όσο εκκρεμεί το αποτέλεσμα της δίκης, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσωρινή καταβολή διατροφής. Το ποσό της διατροφής πρέπει να είναι ανάλογο με τις ανάγκες των τέκνων και την οικονομική κατάσταση των γονέων· πρέπει να διασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τέκνου. Και οι δύο γονείς πρέπει να παρέχουν διατροφή στα τέκνα τους ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση (άρθρα 3.192 και 3.196 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Σε αγωγή που ασκείται από το τέκνο, τον γονέα του τέκνου, τον κρατικό οργανισμό προστασίας των δικαιωμάτων του τέκνου ή τον εισαγγελέα, το δικαστήριο μπορεί να μειώσει ή να αυξήσει το ποσό της διατροφής, εφόσον μετά την επιδίκαση της διαταγής διατροφής μεταβληθεί ουσιωδώς η οικονομική κατάσταση των διαδίκων. Αύξηση του ποσού της διατροφής μπορεί να διαταχθεί εφόσον προκύπτουν πρόσθετα έξοδα για τη μέριμνα του τέκνου (ασθένεια,

τραυματισμός, περιθαλψη ή πλήρης φροντίδα). Εάν κριθεί αναγκαίο, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει διαταγή για την κάλυψη των μελλοντικών δαπανών για τη θεραπεία του τέκνου. Με αίτημα των προσώπων που αναφέρθηκαν παραπάνω, το δικαστήριο μπορεί να μεταβάλει το προηγούμενο καθεστώς παροχής διατροφής (άρθρο 3.201 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Η διατροφή από ενήλικο τέκνο καταβάλλεται (επιδικάζεται) στους γονείς ως πάγια μηνιαία πληρωμή. Το ποσό της διατροφής καθορίζεται από το δικαστήριο, το οποίο λαμβάνει υπόψη την οικονομική κατάσταση των τέκνων και των γονέων, καθώς και τις λοιπές σημαντικές περιστάσεις της υπόθεσης. Κατά τον καθορισμό του ποσού της διατροφής, το δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη την υποχρέωση όλων των ενήλικων τέκνων να παρέχουν διατροφή στον γονέα, ανεξάρτητα από το αν η αγωγή διατροφής ασκήθηκε για όλα τα τέκνα ή ένα μόνον από αυτά (άρθρο 3.205 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Σε περίπτωση που η διατροφή επιδικαστεί με τη μορφή περιοδικών πληρωμών, το ποσό της διατροφής αναπροσαρμόζεται ετησίως με τη διαδικασία που καθορίζεται από την κυβέρνηση σύμφωνα με τον δείκτη πληθωρισμού (άρθρο 3.208 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Υποχρέωση αμοιβαίας διατροφής μεταξύ συζύγων.

Κατά την έκδοση της διαταγής για τη χορήγηση διατροφής και τον καθορισμό του ποσού, το δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη τη διάρκεια του γάμου, την αναγκαιότητα της διατροφής, την οικονομική κατάσταση και των δύο συζύγων, την κατάσταση της υγείας τους, την ηλικία και την ικανότητά τους να βιοποριστούν, τις πιθανότητες εύρεσης εργασίας που έχει ο/η άνεργος/-η σύζυγος και άλλες σημαντικές περιστάσεις. Η διατροφή μπορεί να διαταχθεί ως πάγιο εφάπαξ ποσό, ως μηνιαία πληρωμή ποσού ή μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου. Εάν επιδικαστεί διατροφή με τη μορφή περιοδικών πληρωμών, σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής των περιστάσεων, οποιοσδήποτε σύζυγος μπορεί να ζητήσει αύξηση, μείωση ή παύση των πληρωμών. Οι περιοδικές πληρωμές αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει η κυβέρνηση (άρθρο 3.78 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Υποχρέωση αμοιβαίας διατροφής μεταξύ πρώην συζύγων.

Κατά την έκδοση διαταγής για τη χορήγηση διατροφής και απόφασης για το ποσό αυτής, το δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη τη διάρκεια του γάμου, την αναγκαιότητα διατροφής, την οικονομική κατάσταση και των δύο πρώην συζύγων, την κατάσταση της υγείας τους, την ηλικία, την ικανότητα εργασίας, τις πιθανότητες εύρεσης εργασίας από τον/την άνεργο/-η σύζυγο και άλλες σημαντικές περιστάσεις. Η διατροφή μειώνεται, μετατρέπεται σε προσωρινή ή απορρίπτεται εάν συντρέχει τουλάχιστον μια από τις παρακάτω περιστάσεις:

1) ο γάμος διήρκεσε λιγότερο από ένα έτος· 2) ο/η σύζυγος που δικαιούται διατροφή τέλεσε αδίκημα σε βάρος του/της άλλου/-ης συζύγου ή των στενών συγγενών του/της· 3) ο/η σύζυγος που δικαιούται διατροφή βρίσκεται σε επισφαλή οικονομική κατάσταση με δική του/της υπαιτιότητα· 4) ο/η σύζυγος που αξιώνει διατροφή δεν συνεισέφερε στα κοινά περιουσιακά στοιχεία ή δολίως ενήργησε σε βάρος των συμφερόντων του/της άλλου/-ης συζύγου ή της οικογένειας κατά τη διάρκεια του γάμου. Η διατροφή μπορεί να διαταχθεί ως πάγιο εφάπαξ ποσό, ως μηνιαία πληρωμή ποσού ή μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου.

Εάν επιδικαστεί διατροφή με τη μορφή περιοδικών πληρωμών, σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής στις περιστάσεις του ενός ή του άλλου πρώην συζύγου μπορεί να ζητηθεί αύξηση, μείωση ή παύση των πληρωμών. Οι περιοδικές πληρωμές καταβάλλονται εφ' όρου ζωής του δικαιούχου και αναπροσαρμόζονται με βάση τον πληθωρισμό σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει η κυβέρνηση. Εάν ο/η πρώην σύζυγος στον/στην οποίο/-α έχει επιδικαστεί διατροφή αποβιώσει ή τελέσει νέο γάμο, η πληρωμή διατροφής παύει (άρθρο 3.72 του λιθουανικού αστικού κώδικα).

Αμοιβαίες υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ λοιπών μελών της οικογένειας

Όποτε είναι εφικτό, ενήλικος/-η αδελφός/-ή πρέπει να παρέχει διατροφή σε ανήλικο/-η αδελφό/-ή του που έχει ανάγκη στήριξη, δεν έχει γονείς ή δεν μπορεί να λάβει διατροφή από αυτούς (άρθρο 3.236 του αστικού κώδικα). Εάν έχουν τη σχετική δυνατότητα, τα ενήλικα εγγόνια πρέπει να παρέχουν διατροφή στους παππούδες τους όταν αυτοί δεν είναι σε θέση να εργαστούν και έχουν ανάγκη υποστήριξη. Εάν έχουν τη σχετική δυνατότητα, οι παππούδες πρέπει να παρέχουν διατροφή στα ανήλικα εγγόνια τους τα οποία δεν έχουν γονείς ή δεν μπορούν να λάβουν διατροφή από αυτούς (άρθρο 3.237 του αστικού κώδικα). Οι διατάξεις του αστικού κώδικα που διέπουν τις υποχρεώσεις αμοιβαίας διατροφής μεταξύ γονέων και τέκνων εφαρμόζονται αναλογικά.

9 Πώς και σε ποιον καταβάλλεται η διατροφή;

Ο υπόχρεος καταβάλλει διατροφή στον δικαιούχο. Όταν η αγωγή για λογαριασμό ανήλικου ασκείται από γονέα, η διατροφή καταβάλλεται στον γονέα και όχι στο τέκνο. Εάν το τέκνο έχει υπαχθεί σε κηδεμονία/επιτροπεία, η διατροφή καταβάλλεται στον κηδεμόνα/επίτροπο που πρέπει να τη χρησιμοποιεί αποκλειστικά προς όφελος του τέκνου.

10 Αν ο υπόχρεος σε διατροφή (οφειλέτης) δεν την καταβάλλει οικειοθελώς, ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να αναγκαστεί να την καταβάλει;

Τα αιτήματα εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων πρέπει να απευθύνονται σε δικαστικό επιμελητή. Βάση της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι ο εκτελεστός τίτλος, όπως έχει υποβληθεί. Οι εκτελεστοί τίτλοι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους εκτελεστούς τίτλους που εκδίδονται βάσει δικαστικής απόφασης καθώς και τις δικαστικές διαταγές. Αφού η εκτελεστή απόφαση καταστεί τελεσίδικη, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκδίδει τη διαταγή εκτέλεσης στον δικαιούχο διατροφής βάσει γραπτού αιτήματος.

Η μη τήρηση της υποχρέωσης διατροφής τιμωρείται σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο: το άρθρο 164 του ποινικού κώδικα ορίζει ότι το πρόσωπο που αμελεί την τήρηση της υποχρέωσης διατροφής τέκνου η οποία επιβάλλεται από το δικαστήριο, την καταβολή διατροφής τέκνου ή την παροχή άλλης αναγκαίας χρηματοοικονομικής στήριξης σε τέκνο, τιμωρείται με κοινωφελή εργασία, περιορισμό της ελευθερίας, σύλληψη ή φυλάκιση έως δύο ετών. Η μη συμμόρφωση με δικαστική απόφαση διαφορετικής φύσης μπορεί επίσης να επάγεται ποινική ευθύνη: σύμφωνα με το άρθρο 245 του ποινικού κώδικα, πρόσωπο το οποίο δεν έχει συμμορφωθεί με μη τιμωρητική δικαστική απόφαση διαπράττει πλημμέλημα, το οποίο τιμωρείται με κοινωφελή εργασία, πρόστιμο, περιορισμό της ελευθερίας ή σύλληψη.

11 Παρακαλείστε να περιγράψετε με συντομία τυχόν περιορισμούς στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση, ιδίως διατάξεις περί προστασίας του οφειλέτη καθώς και προθεσμίες παραγραφής ή αποσβεστικές προθεσμίες στο οικείο σύστημα αναγκαστικής εκτέλεσης.

Σε περίπτωση είσπραξης από φυσικά πρόσωπα, η εκτέλεση της είσπραξης δεν μπορεί να στραφεί κατά αντικειμένων που αποτελούν μέρος της οικοσκευής ή που συνιστούν εργαλεία εργασίας ή εκπαιδευτικό υλικό του φυσικού προσώπου ή άλλων περιουσιακών στοιχείων που είναι αναγκαία για τον βιοπορισμό του οφειλέτη ή της οικογένειάς του ή το επάγγελμά ή την εκπαίδευσή του. Ο κατάλογος των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων παρατίθεται στο εγχειρίδιο εκτέλεσης αποφάσεων. Επιπλέον, δεν μπορεί να εκτελεστεί απαίτηση ως προς χρηματικό ποσό έως το όριο του κατώτατου μηνιαίου μισθού που ορίζεται από την κυβέρνηση ή όσον αφορά αντικείμενα που είναι αναγκαία για παιδιά και άτομα με αναπηρία (άρθρο 668 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Τα προς είσπραξη ποσά που βασίζονται σε εκτελεστούς τίτλους παρακρατούνται από το μέρος των μισθών του υπόχρεου ή ισοδύναμων πληρωμών και επιδομάτων που υπερβαίνουν το όριο του κατώτατου μηνιαίου μισθού που ορίζεται από την κυβέρνηση έως την πλήρη εξόφλησή τους: κατά την εκτέλεση της διατροφής με περιοδικές πληρωμές ή της αποζημίωσης λόγω ζημίας από ακρωτηριασμό ή άλλη βλάβη της υγείας ή θάνατο του προσώπου που εξασφαλίζει το οικογενειακό εισόδημα, τα ποσά που παρακρατούνται ισοδυναμούν με 30 τοις εκατό, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον εκτελεστό τίτλο ή επιβάλλεται από τον νόμο ή το δικαστήριο. Οι παρακρατήσεις από το μερίδιο των μισθών και ισοδύναμων πληρωμών και επιδομάτων που υπερβαίνουν τον κατώτατο μηνιαίο μισθό που έχει οριστεί από την κυβέρνηση ανέρχονται σε ποσοστό 50 τοις εκατό, εκτός αν απαιτείται κάτι διαφορετικό από τη νομοθεσία ή το δικαστήριο (άρθρο 736 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Το άρθρο 739 του κώδικα πολιτικής δικονομίας προσδιορίζει επίσης τα ακατάσχετα χρηματικά ποσά (για παράδειγμα, επιδόματα μητρότητας και πατρότητας, επιδόματα τέκνου, κ.ο.κ.).

Η είσπραξη χρηματικών ποσών από τα περιουσιακά στοιχεία του υπόχρεου δεν επιτρέπεται εφόσον ο υπόχρεος έχει υποβάλει στον δικαστικό επιμελητή αποδεικτικά στοιχεία ότι το ποσό προς είσπραξη και τα έξοδα εκτέλεσης μπορούν να εισπραχθούν σε έξι μήνες ή στην περίπτωση είσπραξης από τη μοναδική κατοικία του υπόχρεου, σε 18 μήνες με τη μορφή παρακράτησης των ποσών που αναφέρονται στο άρθρο 736 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας από τον μισθό, τη σύνταξη, το φοιτητικό επίδομα ή άλλα εισοδήματα του υπόχρεου.

Οι εκτελεστοί τίτλοι που εκδίδονται με βάση δικαστικές αποφάσεις μπορούν να εκτελεστούν εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της δικαστικής απόφασης. Εάν η δικαστική απόφαση επιβάλλει την καταβολή με περιοδικές πληρωμές, οι εκτελεστοί τίτλοι παραμένουν έγκυροι καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου είσπραξης, ενώ η σχετική προθεσμία ξεκινά την ημέρα που λήγει η προθεσμία για κάθε πληρωμή (άρθρο 605 του λιθουανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

12 Υπάρχει κάποιος οργανισμός ή αρχή που μπορεί να με βοηθήσει στην είσπραξη της διατροφής;

Το κράτος μεριμνά για τα ανήλικα τέκνα που δεν έχουν λάβει αποζημίωση από τους γονείς τους ή τους στενούς ενήλικες συγγενείς που είναι σε θέση να συντηρούν το παιδί (άρθρο 3.204 του λιθουανικού αστικού κώδικα) για διάστημα άνω του ενός μήνα. Τα επιδόματα διατροφής παρέχονται και καταβάλλονται από το Συμβούλιο του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας. Κατά την υποβολή της αίτησης για το επίδομα, ο αιτών (ο γονέας στον οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλεια του τέκνου από το δικαστήριο ή ο κηδεμόνας/επίτροπος) πρέπει να υποβάλει τα παρακάτω έγγραφα: την αίτηση για το επίδομα, τη δικαστική απόφαση ή τη συμφωνία διατροφής τέκνου που έχει επικυρωθεί από το δικαστήριο, ή επικυρωμένα αντίγραφα, απόγραφα ή αποσπάσματα αυτής, τα οποία προσδιορίζουν το ποσό που καθορίστηκε για την απαιτούμενη διατροφή τέκνου και τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι: το τέκνο είναι Λιθουανός υπήκοος, ανιθαγενής ή αλλοδαπός μόνιμος κάτοικος Λιθουανίας· το τέκνο δεν έχει λάβει διατροφή ή έχει λάβει μέρος μόνο της διατροφής, για διάστημα μεγαλύτερο του ενός μήνα· ο αιτών είναι υπήκοος Λιθουανίας, ανιθαγενής ή αλλοδαπός μόνιμος κάτοικος Λιθουανίας (εφόσον ο φορέας δεν μπορεί να αποκτήσει τα εν λόγω έγγραφα ή στοιχεία από τα κρατικά μητρώα ή τα μητρώα θεσμικών οργάνων ή τα κρατικά πληροφοριακά συστήματα). Καταβάλλοντας το επίδομα διατροφής σύμφωνα με την καθορισμένη διαδικασία, το Συμβούλιο του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας, αποκτά το δικαίωμα να εισπράξει από τον υπόχρεο διατροφής τα ποσά που έχουν καταβληθεί, από την έναρξη καταβολής διατροφής πλέον τόκων για κάθε ημέρα καθυστέρησης καταβολής του οφειλόμενου ποσού. Οι αποφάσεις είσπραξης των ποσών του επιδόματος που καταβλήθηκαν και/ή των τόκων αποτελούν από κοινού εκτελεστό τίτλο.

13 Μπορεί κάποιος οργανισμός (δημόσιος ή ιδιωτικός) να προκαταβάλει τη διατροφή ολικώς ή μερικώς αντί του οφειλέτη;

Βλ. ερώτηση 12.

14 Αν εγώ βρίσκομαι στο συγκεκριμένο κράτος μέλος και ο οφειλέτης έχει τη διαμονή του σε άλλη χώρα:

14.1 Μπορώ να τύχω της συνδρομής αρχής ή ιδιωτικού οργανισμού στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

14.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό;

Η Υπηρεσία Κρατικής Νομικής Συνδρομής αποτελεί την κεντρική αρχή η οποία είναι αρμόδια για την εκτέλεση των καθηκόντων που προσδιορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής (στο εξής, ο «κανονισμός περί υποχρεώσεων διατροφής»).

Στην περίπτωση αιτήσεων που αφορούν τις υποχρεώσεις διατροφής προσώπων που δεν έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους και απορρέουν από τις σχέσεις μεταξύ γονέων και τέκνων, τα καθήκοντα της κεντρικής αρχής που αναφέρονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής εκτελούνται από το Συμβούλιο του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας.

Στοιχεία επικοινωνίας της Υπηρεσίας Κρατικής Νομικής Συνδρομής:

Διεύθυνση: Odminių g. 3, 01122 Βίλνιους, τηλ. +370 700 00 211, φαξ +370 700 35 006, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: teisinepagalba@vgtpt.lt

Στοιχεία επικοινωνίας του Συμβουλίου του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας:

Παράρτημα του Συμβουλίου του Κρατικού Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης στην περιοχή του Μαζεϊκίαι, διεύθυνση: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225

Μαζεϊκίαι, τηλ. +370 (443) 26659, φαξ +370 (443) 27341, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: mazeikiai@sodra.lt

15 Αν εγώ βρίσκομαι σε άλλη χώρα και ο οφειλέτης βρίσκεται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος:

15.1 Μπορώ να καταθέσω απευθείας αίτηση στην εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

15.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό και τι είδους συνδρομή μπορώ να λάβω;

Βλ. ερώτηση 14.

16 Δεσμεύεται το συγκεκριμένο κράτος μέλος από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007;

Ναι.

17 Αν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν δεσμεύεται από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007, ποιο δίκαιο θα εφαρμοστεί στην αξίωση διατροφής, σύμφωνα με τους οικείους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου; Ποιοι είναι οι αντίστοιχοι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου;

Το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007 εφαρμόζεται στη Λιθουανία.

18 Ποιοι είναι οι κανόνες για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές υποθέσεις εντός της ΕΕ σύμφωνα με τη διάρθρωση του κεφαλαίου V του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Όταν εφαρμόζεται ο κανονισμός περί υποχρεώσεων διατροφής, η νομική συνδρομή παρέχεται σύμφωνα με τα άρθρα 44 έως 47 του κανονισμού αυτού, το άρθρο 31-5 του νόμου για την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διεθνούς νομοθεσίας που διέπει τις αστικές διαδικασίες και τον νόμο για την κρατική νομική συνδρομή. Οι αιτήσεις για τη χορήγηση κρατικής νομικής συνδρομής διαβιβάζονται απευθείας στις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την κρατική νομική συνδρομή (Υπηρεσία Κρατικής Νομικής Συνδρομής και τα τοπικά της παραρτήματα).

19 Τι μέτρα έχει λάβει το συγκεκριμένο κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής, έχει τροποποιηθεί ο λιθουανικός νόμος για την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διεθνούς νομοθεσίας που διέπει τις αστικές διαδικασίες. Στις τροποποιημένες διατάξεις προσδιορίζονται οι φορείς που έχουν την εξουσία να εκτελούν καθήκοντα της κεντρικής αρχής σύμφωνα με τον κανονισμό περί υποχρεώσεων διατροφής και τη διαδικασία για την παροχή νομικής συνδρομής και εξουσιοδοτούνται οι φορείς που εκτελούν καθήκοντα της κεντρικής αρχής να αποκτούν ατελώς από τις δημόσιες και δημοτικές αρχές, άλλα όργανα, τράπεζες και άλλα πιστωτικά και χρηματοοικονομικά ιδρύματα, και από κρατικά μητρώα και άλλα πληροφοριακά συστήματα, τα δεδομένα που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στον κανονισμό περί υποχρεώσεων διατροφής.

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/06/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τα κράτη μέλη που είναι αρμόδια για τη διαχείριση ιστοσελίδων με εθνικό περιεχόμενο προβαίνουν αυτή τη στιγμή στην επικαιροποίηση μέρους του περιεχομένου αυτού του ιστοτόπου για να το προσαρμόσουν στην αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν στο περιεχόμενο του ιστοτόπου δεν λαμβάνεται ακόμη υπόψη η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, πρόκειται για ακούσιο σφάλμα και θα γίνουν οι κατάλληλες διορθώσεις.